

Tekst preveo ured Zastupnika Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava

ČETVRTO ODELJENJE

PREDMET ZIELINSKI protiv POLJSKE

(Predstavka br. 38497/02)

PRESUDA

STRAZBUR

15. februar 2005.

PRESUDA JE PRAVOSNAŽNA

15.05.2005.

*Ova presuda će postati pravosnažna pod uslovima određenim u članu 44 § Konvencije.
Izvesne izmene ove presude moguće su samo u pogledu forme.*

U predmetu Zielinski protiv Poljske,

Evropski sud za ljudska prava (četvrto odeljenje), koje zaseda u veću sastavljenom od:

Sir Nicolas BRATZA, predsednik,

MM.BONELLO,

K. TRAJA,

S.PAVLOVSKI

L.GARLICKI

Mme L. MIJOVIC,

MM. J. SIKUTA, *sudije,*

et de M. M. O'BOYLE, *sekretar odeljenja,*

Pošto je raspravljao na veću 25. januara 2005, donosi sledeću presudu, usvojenu na taj dan:

POSTUPAK

1. Postupak je pokrenut na osnovu predstavke (br. 38497/02) protiv Republike Poljske, a čiji se jedan državljanin G. Zbigniew Zielinski (« podnosilac predstavke »), obratio Sudu 17. oktobra 2002. na osnovu člana 34 Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (« Konvencija »).

2. Poljsku Vladu (« Vlada ») zastupa njen činovnik, G. Jakub Wołosiewicz.

3. Na dan 10. aprila 2003, četvrto odeljenje je odlučilo da sa predstavkom upozna Vladu. Pozivajući se na odredbe člana 29 § 3, Sud je odlučio da istovremeno budu razmatrani prihvatljivost i zasnovanost predmeta.

ČINJENICE

4. Podnosilac predstavke je rođen 1927. i ima prebivalište u Varšavi.

5. Na dan 21. aprila 1997, banka čiji je zainteresovani bio klijent, podnela je protiv njega tužbu radi naplate po skraćenom postupku (*postępowanie nakazowe*). Na dan 29. aprila 1997, smatrajući se nenadležnim, Okružni sud u Varšavi prosledio je predmet Okružnom sudu u Otwocku.

6. Presudom (*nakaz zapłaty*) izrečenom 30. januara 1998, okružni sud u Varšavi prihvatio je zahtev banke naloživši podnosiocu predstavke da plati određeni iznos novca. Podnosilac predstavke je uložio žalbu.

7. Na dan 14. aprila 1998, sud je oslobodio podnosioca predstavke plaćanja troškova registrovanja njegove žalbe. Pošto je banka dala svoje primedbe, 2. juna 1998, sud je odlučio da ročište odloži *sine die* naloživši podnosiocu predstavke da na tu odluku odgovori u roku od 14 dana. Iako je prema zapisniku sa tog zasedanja ročište trebalo da bude zakazano za mesec dana kasnije, ono je održano tek 4. maja 1999. Prema spisima iz predmeta podnesenim Sudu, podnosilac predstavke nije dao pismene primedbe u predviđenom roku. Ipak je dao iskaz na ročištu 4. maja. Na dan 24. maja 1999, banka je dala svoje primedbe na odgovor podnosioca predstavke.

8. Na ročištu od 17. avgusta 1999, sud je odlučio da se obrati, posredstvom Okružnog suda u Katovicama, jednom veštaku za knjigovodstvo tražeći od njega ekspertizu. Protivnoj stranci podnosioca predstavke naloženo je da plati, u roku od 21 dan, akontaciju na ime troškova te ekspertize. Pošto je banka propustila da namiri te troškove u predviđenom roku, sud joj je 29. maja 2000 uputio opomenu. Pošto je banka akontaciju

uplatila nepoznatog datuma, 3. avgusta 2000, sud je uputio zamolnicu sudu u Katovicama. Veštak je svoje zaključke prezentirao 6. novembra 2000.

9. Na dan 5. februara 2001, sud je prihvatio zahtev zainteresovanog da priloži spisak svedoka za ispitivanje. Ročište od 29. marta 2001. je odloženo, pošto je podnosilac predstavke zatražio odobrenje besplatne pravne pomoći. Istog dana, sud mu je naložio da priloži lekarsko uverenje u roku od 14 dana budući da je podnosilac predstavke svoj zahtev za odobrenje besplatne pravne pomoći obrazložio lošim zdravstvenim stanjem. 30. aprila i 17. maja 2001, sud je ponovio svoj nalog od 29. marta. Pošto je predmetno lekarsko uverenje priloženo, na dan čiji je datum nepoznat, sud je 6. juna 2001. prihvatio zahtev zainteresovanog i odredio mu zastupnika.

10. Na dan 28. avgusta 2001, sud je zakazao novo ročište za 16. oktobar 2001. na kome su saslušani svedoci. Tog dana je zatvoreno razmatranje predmeta.

11. Na dan 30. oktobra 2001, sud je odlučio da nastavi razmatranje predmeta i naložio je jednom veštaku da prezentira dodatno mišljenje. Veštak je svoje zaključke prezentirao 17. decembra 2001.

12. Na dan 31. januara 2002, sud je odlučio da okonča razmatranje predmeta. Odložio je izricanje konačne presude za 14. februar 2002, kada je Okružni sud potvrdio presudu od 30. januara 1998. Podnosilac predstavke je uložio žalbu.

13. Na dan 23. aprila 2002, regionalni sud je odložio ročište sa obrazloženjem da stranke u sporu nisu bile pravilno obaveštene o datumu ročišta. 15. maja 2002. regionalni sud je odbio žalbu podnosioca predstavke u pogledu suštine predmeta.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANA 6 § 1 KONVENCIJE

14. Podnosilac predstavke navodi da trajanje postupka nije bilo u skladu sa načelom «razumnog roka» kako ga predviđa član 6 § 1 Konvencije, koji glasi:

«Svako ima pravo da njegov predmet bude razmotren (...) u razumnom roku, od strane suda (...), koji će presuditi (...) o sporovima o njegovim pravima i obavezama građanske prirode (...)»

15. Period koji se ima razmatrati započeo je 21. aprila 1997. a okončan je 15. maja 2002. Trajao je, dakle, 5 godina i 24 dana u tri instance sudovanja.

A. O prihvatljivosti

16. Vlada ističe da podnosilac predstavke nije iscrpeo sve unutrašnje pravne lekove koji su mu u poljskom pravu na raspolaganju. Prema njoj, po članu 417 građanskog zakonika koji je bio na snazi u vreme činjenica, podnosilac predstavke je imao mogućnost da se obrati poljskim sudovima za odštetu zbog štete koju je pretrpeo zbog trajanja postupka.

17. Sud podseća da odredbe člana 35 Konvencije propisuju iscrpljivanje samo onih pravnih lekova koji se odnose istovremeno na inkriminisana, raspoloživa i adekvatna kršenja. Ona moraju postojati u dovoljnom stepenu izvesnosti ne samo u teoriji već i u praksi, jer im inače nedostaju tražena efektivnost i pristupačnost ; na tuženoj državi je da pokaže da su se stekli njeni zahtevi (*Selmouni protiv Francuske* [GC], br. 25803/94, § 75, CEDH 1999-V). U konkretnom slučaju, Vlada nije pružila nikakav primer poljske sudske prakse kojim bi se pokazala primena i efektivnost neke žalbe zasnovane na članu 417 starog građanskog zakonika. Stoga, podnosilac predstavke nije bio dužan da ih iscrpi.

Prema tome, Sud odbacuje preliminarno izuzeće Vlade.

18. Osim toga, Sud zaključuje da predmet predstavke nije očigledno neosnovan u smislu člana 35 § 3 Konvencije i da se ne sudara ni sa jednim drugim motivom neprihvatljivosti. Stoga je, dakle, treba oglasiti prihvatljivom.

B. Meritum

19. Vlada ističe da je, iako predmet nije posebno složen, sud morao da imenuje dva veštaka kako bi dobio neophodna mišljenja za rešavanje spora.

Kad je reč o ponašanju stranaka u sporu, Vlada smatra da je podnosilac predstavke doprineo odugovlačenju postupka. Na primer, Vlada ističe da je ovaj odgovorio na primedbe koje je formulisala protivna stranka tek posle 11 meseci računajući od naloga izdatog 2. juna 1998, kao i da je propustio da prezentira lekarsko uverenje u predviđenom roku. Vlada još ističe da je protivna stranka podnosioca takođe doprinela odugovlačenju postupka.

Što se tiče ponašanja pravosudnih organa, Vlada tvrdi da su oni pokazali potrebnu revnost u ovoj stvari.

20. Podnosilac predstavke se suprotstavlja Vladinoj tezi. On sebe ne smatra odgovornim za odugovlačenje postupka i ističe svoje prisustvo na svim ročištima. Naprotiv, protivna stranka je navodno doprinela odugovlačenju postupka utoliko što je akontaciju troškova veštačenja uplatila tek posle oko 11 meseci pošto je izdat nalog za to 17. avgusta 1999.

U vezi sa ponašanjem pravosudnih organa, podnosilac predstavke optužuje sud koji je bio zadužen za njegov predmet za odsustvo efikasnosti. Na primer, on ističe da je sud u Katovicama preduzeo mere za ubrzanje odvijanja potrebnih radnji tek 9 meseci pošto je izdat nalog kojim se protivnoj stranci nalaže da plati troškove veštačenja. Osim toga, sud bi trebalo da se smatra odgovornim za kašnjenje izazvano periodom neaktivnosti od oko 11 meseci između 2. juna 1998 i 4. maja 1999.

21. Sud podseća da se razumnost trajanja nekog postupka ocenjuje prema okolnostima slučaja i s obzirom na kriterijume proistekle iz njene sudske prakse, a posebno prema složenosti predmeta, ponašanju podnosioca predstavke i ponašanju nadležnih organa, kao i prema značaju spora za zainteresovane stranke (vidi, između mnogo drugih, *Frydlender protiv Francuske* [GC], br. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

22. Sud ističe da ovaj predmet nije bio posebno složen. Ipak, imenovanje dva veštaka pokazalo se neophodnim u konkretnom slučaju.

23. Što se tiče ponašanja podnosioca predstavke, Sud pre svega ističe da samo kašnjenja koja se mogu pripisati državi mogu dovesti do zaključka o nepoštovanju «razumnog roka» (*Proszak protiv Poljske*, presuda od 16. decembra 1997, *Zbirka presuda i odluka* 1997-VIII, s.2774, § 40). Sud ističe i da je podnosilac predstavke doprineo odugovlačenju postupka. Posebno, ne vidi se da je pismeno odgovorio na primedbe koje je formulisao njegov protivnik u roku od 14 dana koji mu je u tu svrhu bio dat (gornji stav 7) ali da je dao iskaz na ročištu. Podnosilac predstavke takođe nije učinio ni najmanji napor da ubrza odvijanje postupka. Tako se za vreme od oko 11 meseci proteklo između 2. juna 1998. i 4. maja 1999, kada je održano ročište, ne mogu teretiti državni organi koji su se bavili ovim predmetom. Podnosilac predstavke je takođe propustio da u predviđenom roku podnese lekarsko uverenje, što je dovelo do kašnjenja od oko 3 meseca (gornji stav 9). Sud ističe da je protivna stranka podnosioca predstavke takođe doprinela kašnjenju rasprava o suštini predmeta budući da nije u za to određenom roku od 21 dana uplatila akontaciju troškova veštačenja. Budući da ni jedna od stranaka u

sporu nije precizirala datum kad je ta akontacija uplaćena, Sud smatra da predmetni period teče od 17. maja 1999. i 3. avgusta 2000. (gornji stav 9).

24. Što se tiče ponašanja pravosudnih organa, Sud ističe da navedeni period neaktivnosti od oko 11 meseci za čiji je jedan deo, kao što je rečeno, odgovoran podnosilac predstavke koji je propustio da odgovori na primedbe koje je formulisala protivna stranka u za to predviđenom roku, iako je nastavak razmatranja predmeta zavisio od njegovog odgovora. Sud podseća da načelo po kome se strankama u sporu prepušta inicijativa i podsticanje ne oslobađa sudije od obaveze da obezbede zahteve člana 6 u pogledu razumnog roka (*Scopelliti protiv Italije*, presuda od 23. novembra 1993, serija A br. 278, § 25) i smatra da je sud morao da preduzme neophodne mere da bi disciplinovao podnosioca predstavke i vodio računa da ovaj priloži svoje primedbe u odgovarajućem roku. Isto važi i za kašnjenje od oko 9 do 12 meseci izazvano neefikasnošću stranke suprotstavljene zainteresovanom koja je propustila da u predviđenom roku uplati akontaciju.

25. Sud smatra da su, osim tih perioda neaktivnosti od oko 1 godine i 8 meseci za koje su stranke u sporu i sudovi zajednički odgovorni, ročišta zakazivana u pravilnim intervalima.

26. U zaključku, s obzirom na sve okolnosti ovog predmeta, a posebno na odgovornost podnosioca predstavke za vođenje postupka i njegovo odugovlačenje, Sud smatra da se sporno trajanje postupka, u celini, ne može smatrati nerazumnim.

Stoga, nije bilo povrede člana 6§ 1 Konvencije.

II. NAVODNA POVREDA ČLANA 13 KONVENCIJE

27. U svom dopisu od 13. novembra 2003, podnosilac predstavke se takođe žali i po prvi put na činjenicu da u Poljskoj ne postoji ni jedan sud kome se neko može obratiti žalbom na preterano trajanje postupka. On se poziva na član 13 Konvencije, koji glasi :

« Svako kome su (...) Konvencijom priznata prava i slobode povredjena, ima pravo na efektivan pravni lek pred nekom nacionalnom instancom, čak i ako je do povrede došlo od strane lica koja su vršila neku zvaničnu funkciju »

28. Sud ističe da je postupak na koji se žali podnosilac predstavke okončan 15. maja 2002, odnosno više od šest meseci pre nego što je podnosilac predstavke formulisao optužbu na osnovu člana 13. Taj deo predstavke je, dakle, zadocneo, i mora se proglasiti neprihvatljivim u smislu primene članova 35 §§1 i 4 Konvencije.

IZ TIH RAZLOGA, SUD, JEDNOGLASNO,

Proглашава predstavku prihvatljivom po tački koja proističe iz povrede člana 6 § 1 Konvencije a neprihvatljivom za ostatak;

2. *Izriče* da nije bilo povrede člana 6 § 1 Konvencije.

Sačinjeno na francuskom jeziku, a zatim u pismenom obliku uručeno 15. februara 2005. godine u skladu sa članovima 77 §§ 2 i 3 pravilnika.

Michael O'BOYLE
Sekretar

Nicolas BRATZA
Predsednik